

Beslissing over het begeleiden van omgang tussen kinderen en hun vader

Nummer: KOM008/2021

Datum: 15 december 2021

Onderzoek naar het niet opstarten van begeleide omgang tussen twee kinderen en hun vader door Cardea.

Op basis van het onderzoek vindt de Kinderombudsman de klacht over Cardea ongegrond.

Kinderen hebben rechten. Deze zijn onder meer vastgelegd in het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. De rechten gelden voor iedereen onder de 18 jaar. De Kinderombudsman controleert of de overheid de kinderrechten in Nederland naleeft. Hij doet dit ook bij organisaties in het onderwijs, de kinderopvang, de jeugdzorg en de gezondheidszorg. De Kinderombudsman heeft verschillende taken.

Onderzoek

De Kinderombudsman doet onderzoek naar onderwerpen die te maken hebben met schending van de kinderrechten. Hij kan ook een onderzoek beginnen naar aanleiding van klachten die binnenkomen over individuele gevallen.

Advies

Op basis van signalen en onderzoeken adviseert hij – gevraagd en ongevraagd – het parlement en verschillende instanties. Hij probeert structurele oplossingen te vinden voor problemen die met de rechten van kinderen te maken hebben.

Bewustwording kinderrechten

Het is belangrijk dat iedereen weet dat er kinderrechten zijn en wat deze inhouden. Dus zowel de kinderen en jongeren zelf, als hun ouders, scholen, de overheid en instanties. Daarom maakt de Kinderombudsman volwassenen, kinderen en jongeren bewust van de kinderrechten.

Meer informatie, rapporten en adviezen zijn te vinden op www.dekinderombudsman.nl

de Kinderombudsman

Postbus 93122

2500 AC DEN HAAG

T 0800-8765432

info@dekinderombudsman.nl

www.dekinderombudsman.nl

Inhoudsopgave

1. WAT IS DE KLACHT EN HET KLACHTVERLOOP	1
1.1 WAT IS DE KLACHT	1
1.2 KLACHTVERLOOP.....	1
2. WAT ZIJN DE BEVINDINGEN: FEITEN EN VISIES	2
2.1 FEITEN	2
2.2 VISIES	5
VISIE VADER.....	5
VISIE CARDEA.....	6
3. HET KINDERRECHTELIJK KADER.....	8
4. BEOORDELING	9
5. CONCLUSIE.....	11
BIJLAGE 1: KINDERRECHTELIJK KADER	12

Samenvatting

De ouders van de tweeling Kevin en Ilse gaan scheiden voordat zij geboren worden. Als de tweeling enkele maanden oud is, bepaalt de rechter dat het belangrijk is voor Kevin en Ilse dat zij snel – onder begeleiding van hulpverlening – contact hebben met hun vader. Ouders komen voor deze hulpverlening bij Cardea terecht. Cardea besluit voor de veiligheid van de kinderen en hun moeder, om toch niet te starten met de begeleiding van het contact tussen Kevin en Ilse en vader. Hierdoor hebben Kevin en Ilse geen contact met hem. Vader is het niet eens met het besluit van Cardea. Hij neemt contact op met de Kinderombudsman. De Kinderombudsman heeft onderzoek gedaan naar de klacht van vader over Cardea. De Kinderombudsman vindt de klacht van vader niet gegrond.

Uit het onderzoek blijkt dat ouders moeten wachten op begeleiding van de omgang. In de tijd dat ouders op de wachtlijst staan, biedt Cardea wel al om een andere reden hulp aan Ilse en haar moeder. Ilse heeft na haar geboorte wat problemen met haar gezondheid. Het ziekenhuis heeft Ilse daarom doorverwezen naar Cardea om hier hulp bij te krijgen. In deze periode laten ouders allebei aan Cardea weten, dat zij steeds meer zorgen hebben over de andere ouder. Dan schrijft moeder een email aan Cardea met grote zorgen. Zij schrijft dat vader agressief is geweest naar haar en dat Kevin en Ilse daarbij waren. Ook schrijft zij dat zij nu weet dat vader agressief is geweest naar andere mensen. Zij maakt zich zorgen of de kinderen en zichzelf nog wel veilig zijn. Cardea besluit om deze nieuwe informatie van moeder niet met vader te bespreken, omdat moeder en Kevin en Ilse dan misschien juist gevaar lopen. Wel bespreken ze deze nieuwe informatie alvast met de hulpverleners die de omgang zullen begeleiden. Deze hulpverleners besluiten dat de begeleide omgang niet meer kan doorgaan. Zij vinden het belangrijk dat Kevin en Ilse contact hebben met hun vader, maar dat moet wel op een veilige manier kunnen gaan. Zij vinden dat de Raad voor de Kinderbescherming eerst goed onderzoek moet doen naar de veiligheid van Kevin en Ilse. De Raad voor de Kinderbescherming kan dan advies geven aan de rechter of begeleide omgang voldoende veilig is voor Kevin en Ilse. Tot die tijd is er geen begeleide omgang.

Volgens het kinderrechtenverdrag is het voor Kevin en Ilse belangrijk dat zij omgang hebben met hun vader, maar dit moet wel op een veilige manier kunnen. Het kinderrechtenverdrag zegt ook dat bij elk besluit goed bekeken moet worden, wat het beste besluit is voor het kind. De Kinderombudsman vindt het goed dat Cardea een nieuw besluit heeft genomen, toen zij het bericht van moeder kregen. Cardea heeft goed gekeken naar wat het beste was voor Kevin en Ilse. De Kinderombudsman vindt wel dat Cardea met vader had moeten praten over de email die Cardea van moeder had gekregen. Nu vader hier niets van wist, was het besluit van Cardea om de begeleide omgang niet te laten doorgaan een hele nare verrassing voor vader. De Kinderombudsman vindt dit heel vervelend voor vader, maar vindt het besluit van Cardea om de omgang niet te starten nog steeds wel het beste besluit voor Kevin en Ilse.

1. WAT IS DE KLACHT EN HET KLACHTVERLOOP

1.1 Wat is de klacht

Op 10 maart 2021 neemt de heer Evers¹, vader van de tweeling Kevin en Ilse² contact op met de Kinderombudsman met een klacht over jeugdhulpaanbieder Cardea. Hij klaagt erover dat Cardea de begeleide omgang tussen de kinderen en hem niet heeft opgestart. De klachtformulering die de basis is voor het onderzoek van de Kinderombudsman is als volgt:

Vader klaagt erover dat zijn kinderen geen omgang met hem hebben, omdat Cardea de begeleiding van de omgang niet heeft opgestart.

1.2 Klachtverloop

In januari 2021 laat de heer Evers aan de Kinderombudsman weten, dat de klachtencommissie Jeugdhulp Zuid-Holland zijn klacht over het niet opstarten van de begeleide omgang door Cardea, niet-ontvankelijk heeft verklaard. De klachtencommissie beargumenteert dat in de beschikking van de rechter niet Cardea, maar een andere instantie wordt genoemd voor de uitvoer van de begeleide contacten tussen vader en de kinderen. Vader is het daar niet mee eens omdat na de zitting de uitvoer is overgedragen aan Cardea, nadat bleek dat deze andere instantie de begeleide omgang niet kon uitvoeren. Cardea heeft vervolgens besloten om de begeleide omgang niet op te starten. Na bemoeienis van de Kinderombudsman heeft de klachtencommissie de klacht alsnog in behandeling genomen. Op 8 maart 2021 oordeelde de klachtencommissie de klacht ongegrond.

¹ Gefingeerde naam

² Gefingeerde namen

2. WAT ZIJN DE BEVINDINGEN: FEITEN EN VISIES

2.1 Feiten

De Kinderombudsman heeft gesproken met de heer Evers en schriftelijk vragen gesteld aan Cardea. Ook heeft de Kinderombudsman de beschikking gehad over diverse schriftelijke stukken, zowel van de heer Evers als van Cardea. Op basis van alle informatie kunnen de volgende feiten worden vastgesteld. Er is niet gesproken met de kinderen omdat die ten tijde van het onderzoek twee jaar waren.

De ouders zijn in 2019 voor de geboorte van de tweeling gescheiden. Kevin en Ilse wonen bij moeder. Tijdens de relatie is er sprake geweest van huiselijk geweld waar vader voor veroordeeld is.

Begin december 2019, kort na de geboorte van Kevin en Ilse, worden ouders op aanwijzing van Veilig Thuis aangemeld voor 'omgangsbegeleiding' van Cardea. Er is ten tijde van de aanmelding geen omgangsregeling tussen vader en de kinderen. In de praktijk ziet vader zijn kinderen soms, bijvoorbeeld bij controleafspraken in het ziekenhuis.

Omgangsbegeleiding van Cardea heeft tot doel om tot een contact- of omgangsregeling te komen, waar beide ouders achter staan en zich aan houden. Het belang en de veiligheid van het kind staan hierbij voorop. Het is de bedoeling dat ouders een manier van samenwerken vinden, zodat de kinderen niet (meer) betrokken raken in de strijd tussen hun ouders. De doelen worden bereikt door begeleide bezoeken tussen de "uitwonende" ouder en het kind(eren) en door bemiddelingsgesprekken met beide ouders.³

Het traject omgangsbegeleiding van Cardea omvat dus zowel bemiddeling tussen ouders als begeleiding van de omgang tussen vader en de tweeling. Het traject kan niet direct van start in verband met wachtlijsten.

Medio januari 2020 wordt Ilse door het ziekenhuis aangemeld bij Cardea voor het traject Dialoog. De aanmelding is in verband met behandeling en begeleiding bij medische klachten en onrust. Het traject Dialoog van Cardea biedt hulp aan kinderen, jongeren en hun ouders die kampen met pedagogische en/of psychologische gevolgen van lichamelijke klachten of aandoeningen.⁴

In februari 2020 is er een zitting bij de rechtbank. Beide ouders geven ter zitting aan bereid te zijn deel te nemen aan ouderschapsbemiddeling en gaan akkoord met begeleide omgang tussen de kinderen en vader.

De rechtbank legt in de beschikking van 24 februari 2020 het volgende vast over ouderschapsbemiddeling en de omgang van de kinderen met vader:

³ Informatie van de website van Cardea. https://www.cardea.nl/images/Flyers/2019_omgangsbegeleiding.pdf

⁴ Informatie van de website van Cardea. <https://www.cardea.nl/ons-aanbod/ambulante-hulp-groepsaanbod/medisch-gerelateerde-klachten/dialoog>

- De rechtbank bepaalt dat Cardea de rechtbank rapporteert over het verloop van de bemiddeling tussen ouders. Ouders zijn reeds op verwijzing van Veilig Thuis bij Cardea aangemeld voor bemiddeling. Indien de bemiddeling niet tot een positief resultaat leidt, dient de eindrapportage van de bemiddeling zowel naar de rechtbank als de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) verzonden te worden. De RvdK wordt verzocht om, indien de RvdK dit nodig acht, onderzoek te doen en daarvan bij de rechtbank een rapport in te dienen.
- De rechtbank bepaalt dat de kinderen hun vader voorlopig zullen zien via een nader in te vullen begeleide omgang in overleg met de door ouders in te schakelen hulpverleners. Aangezien er sprake is van een wachtlijst bij Cardea en het in het belang is van de kinderen de contacten tussen hen en vader op zeer korte termijn onder begeleiding tot stand te laten komen, wordt er ter zitting afgesproken dat ouders zich via de huisarts aanmelden bij instantie W voor begeleide omgang.
De rechtbank koppelt de bemiddeling tussen ouders los van de begeleiding van de omgang tussen de tweeling en vader. Voor de bemiddeling worden ouders verwezen naar Cardea en voor de begeleiding van de omgang naar instantie W.

Na de zitting melden ouders zich via de huisarts bij instantie W voor de begeleide omgang. Al snel blijkt dat deze instantie de begeleiding van de omgang niet kan uitvoeren. Moeder en de kinderen wonen in een postcodegebied waar deze hulp niet kan worden aangeboden.

Op 13 maart 2020 verzoekt vader in een email aan Cardea om uitvoering te geven aan de begeleide omgang, nu instantie W de begeleide omgang niet kan uitvoeren. Cardea laat weten dat het gezin door aanmelding van Veilig Thuis in december 2019 al op de wachtlijst staat voor Omgangsbegeleiding, waar naast bemiddeling ook begeleide omgang onderdeel van is.

Intussen is begin maart de hulpverlening aan moeder en Ilse van traject Dialoog gestart. Bij de start van het traject is er één gesprek met vader om uitleg te geven en afspraken te maken over de informatievoorziening. Vader geeft in dit gesprek toestemming om, waar nodig, te overleggen met medewerkers die zich bezig houden met de bemiddeling en de begeleide omgang.

Medio maart 2020 vraagt vader in een email aan Cardea naar de stand van zaken rondom de begeleide omgang. Hij heeft dan al een aantal weken geen contact gehad met de kinderen. Tevens vraagt hij aan Cardea of de Raad voor de Kinderbescherming onderzoek kan doen naar de bekwaamheid van moeder, omdat zij tegen hem zeer zorgelijke uitspraken heeft gedaan over de verzorging van de tweeling. Volgens vader vermoedt het ziekenhuis psychische problematiek bij moeder.

In maart 2020 delen beide ouders los van elkaar hun zorg over (de zorg voor de kinderen door) de andere ouder met Cardea. Moeder laat in de gesprekken met de hulpverlener van Dialoog weten, dat zij zich bedreigd voelt door vader. Vader mailt zijn grote zorgen over de psychische gesteldheid van moeder en de mogelijke schadelijke effecten

daarvan op de kinderen aan de hulpverlener van Dialoog. Begin april mailt de hulpverlener van Dialoog aan vader dat hij zijn zorgen over het welzijn van de kinderen moet bespreken in het traject omgangsbegeleiding, waarvoor ouders op de wachtlijst staan.

Begin april 2020 stuurt Cardea het concept hulpverleningsplan van het traject Dialoog aan vader met het verzoek om te reageren. De reacties van vader en moeder op het concepthulpverleningsplan zijn door Cardea aan beide ouders gestuurd als onderdeel van het definitieve hulpverleningsplan. De hulpverlener van Dialoog hoort van moeder dat zij wil reageren op de reactie van vader. Deze hulpverlener laat moeder weten dat Cardea niet wil dat ouders op deze manier op elkaar reageren. Er wordt met moeder afgesproken dat zij haar reactie naar de hulpverlener van Dialoog mailt, dat deze reactie wordt opgenomen in het dossier van Ilse en op haar verzoek gedeeld wordt met de afdeling omgangsbegeleiding. Medio april 2020 mailt moeder naar de hulpverlener van Dialoog ernstige zorgen over agressief gedrag van vader naar haar, ook in aanwezigheid van de kinderen. De mail bevat ook informatie die moeder volgens haar door onderzoek van Veilig Thuis te weten was gekomen en die agressie en veroordeling van vader in het verleden naar anderen dan haarzelf betrof. Cardea deelt deze informatie niet met vader, naar eigen zeggen omwille van de veiligheid van moeder en de kinderen. Dezelfde dag deelt moeder een filmpje over vader met de hulpverlener van Dialoog. Deze hulpverlener deelt het filmpje in overleg met en op verzoek van moeder met de afdeling Omgangsbegeleiding.

Vader heeft op 25 mei 2020 een klacht ingediend bij de klachtencommissie. Op vaders verzoek wordt zijn klacht over het feit dat Cardea dit filmpje intern heeft doorgestuurd aan de afdeling omgangsbemiddeling later aan deze klachtenprocedure toegevoegd. De klacht over het delen van het filmpje is op 17 september 2020 door de klachtencommissie gegrond verklaard. *"De commissie is van oordeel dat Cardea het filmpje van de ex-partner niet had mogen aannemen en gebruiken voor het traject bij Cardea. Bij ouderschapsbemiddeling bestaat het risico dat beide ouders proberen om de bemiddelaar aan hun kant te krijgen. Het is daarom van essentieel belang dat Cardea daar oog voor heeft. Het voorafgaand aan het eerste gesprek door een van de ouders ter beschikking stellen van mogelijk sturende informatie kan daar een onderdeel van zijn. Cardea had naar het oordeel van de commissie de informatie van de ex-partner daarom of niet moeten aannemen of het in alle openheid moeten melden bij klager, hem in kennis stellen van deze informatie en hierover een aantekening maken in het dossier."*

Na deze klacht heeft Cardea de mail van moeder uit het dossier verwijderd. Het filmpje was nooit opgeslagen in het dossier en kon dus ook niet uit het dossier verwijderd worden. De Kinderombudsman heeft deze informatie dan ook niet ontvangen.

Begin mei 2020 – voorafgaand aan de startgesprekken met beide ouders in het kader van het traject omgangsbegeleiding – vindt er een overleg plaats tussen de gedragswetenschapper van het traject Dialoog met de gedragswetenschapper van het traject Omgangsbegeleiding. De gedragswetenschappers concluderen dat er ernstige

zorgen zijn over de veiligheid van de kinderen bij contact met vader. Om die reden moet er volgens hen eerst onderzoek door de RvdK worden gedaan, zodat er duidelijkheid komt over de (on)veiligheid van de kinderen bij omgang met vader. Deze visie delen zij met de ouderschapsbemiddelaar. Die geeft aan dit een logische route te vinden.

Op 14 mei 2020 vindt het startgesprek in het kader van het traject omgangsbegeleiding met moeder plaats en op 25 mei 2020 met vader. Beide ouders gaan op dat moment akkoord met het besluit van Cardea om eerst onderzoek te laten doen door de RvdK. Cardea maakt een conceptverslag van de stand van zaken van de Omgangsbegeleiding voor de rechtbank en stuurt deze begin juni 2020 aan ouders op, zodat zij kunnen reageren.

Kort na ontvangst van het conceptverslag laat vader per email weten dat hij van mening veranderd is en vindt dat parallel aan het onderzoek door de RvdK begeleide omgang tussen hem en de kinderen opgestart kan worden. Hij dient hierover tevens een klacht in bij de klachtencommissie. Cardea blijft bij het standpunt dat er eerst onderzoek gedaan moet worden door de RvdK om helderheid te krijgen over de (on)veiligheid van ouders en kinderen. Cardea voegt de reacties van vader en moeder en het verslag van het klachtgesprek met vader, toe aan het verslag van de stand van zaken van de omgangsbegeleiding en verstuurt deze medio juni 2020 aan de rechtbank. Cardea verstuurt het verslag tevens aan de RvdK met een dringend verzoek om onderzoek te doen.

2.2 Visies

De Kinderombudsman heeft de heer Evers en Cardea in de gelegenheid gesteld om hun visie te geven op de gebeurtenissen. Hieronder worden de visies kort beschreven.

Visie vader

De heer Evers vindt het onbegrijpelijk dat Cardea de begeleide omgang tussen hem en zijn kinderen niet heeft opgestart. De rechter heeft juist aangegeven dat het voor de kinderen van groot belang is, dat zij contact hebben met hun vader. Het argument van Cardea dat er eerst onderzoek naar de veiligheid van de kinderen gedaan moet worden door de Raad voor de Kinderbescherming kan hij niet volgen. In vaders ogen is er geen sprake van onveiligheid van de kinderen bij een begeleide omgang. Er is juist altijd begeleiding bij en ouders hoeven elkaar niet te zien bij deze begeleide omgang.

Oorspronkelijk heeft de rechter gezegd dat instantie W de omgang zou gaan begeleiden. Toen bleek dat dat niet kon, heeft hij zelf Cardea benaderd om, naast de bemiddeling, ook de omgang tussen hem en de kinderen te gaan begeleiden.

In het eerste gesprek van vader bij Cardea over het traject omgangsbegeleiding hoort vader dat Cardea de bemiddeling tussen ouders niet haalbaar achtte. Cardea wilde daarom ook niet beginnen met de begeleide omgang. Naar zijn mening hoeft het niet starten van de bemiddeling niet te betekenen dat ook de begeleide omgang niet kan starten; die twee dingen staan los van elkaar. De rechter heeft ouders voor de

bemiddeling en de omgang oorspronkelijk ook naar twee verschillende organisaties verwezen. Als de begeleiding van de omgang bij instantie W was gebleven, had de begeleide omgang wél gewoon door kunnen gaan.

Visie Cardea

Cardea acht de klacht van vader ongegrond.

Cardea geeft aan dat de verstandhouding tussen ouders sterk verslechterd is tijdens het Dialoog traject. Medio april 2020 ontving de hulpverlener van Dialoog per email nieuwe informatie van moeder over vader. Deze informatie maakte dat Cardea vond dat er eerst onderzoek door de RvdK moest plaatsvinden. In deze email uitte moeder namelijk ernstige zorgen over het gedrag van vader en de omgang tussen de kinderen en vader. Moeder gaf aan dat zij zich zorgen maakte over de veiligheid van de kinderen en van zichzelf, zowel door gebeurtenissen uit het verleden als door nieuwe incidenten. Zij gaf aan niet in staat te zijn tot het traject omgangsbegeleiding uit angst voor vader. Veilig Thuis zou volgens moeder onderzoek hebben gedaan, vermoedelijk naar aanleiding van een melding van het ziekenhuis. Uit dat onderzoek zou blijken, dat vader geweldsdelicten op zijn naam zou hebben staan. Tevens zou er bij hem sprake zijn van persoonlijkheidsproblematiek. Deze email is omwille van de veiligheid van moeder niet gedeeld met vader, maar in afstemming met moeder wel met de afdeling Omgangsbemiddeling. Later is de email verwijderd uit het dossier naar aanleiding van de gegrond verklaarde klacht van vader.

Cardea laat in hun reactie weten dat zij in vergelijkbare situaties, na eerst met ouders gesproken te hebben, zouden overleggen met Veilig Thuis. Vader had volgens Cardea slechte ervaringen met Veilig Thuis en had hier ook een lopende klachtenprocedure. Om de werkrelatie met vader in stand te houden heeft Cardea daarom gekozen om de door moeder geuite zorgen te laten onderzoeken door de RvdK. De RvdK kan deze informatie (waaronder een eventueel strafblad van vader, maar ook of het verhaal van moeder klopt) verder onderzoeken en advies geven over de veiligheid van omgang van de kinderen met vader.

Cardea besloot om op basis van deze informatie van moeder het traject omgangsbemiddeling (waar zowel bemiddeling als begeleide omgang onderdeel van zijn) niet op te starten, maar eerst een onderzoek door de RvdK aan te vragen. Tijdens het startgesprek met beide ouders is dit besluit gedeeld en zijn beide ouders akkoord gegaan. Kort daarna vernam Cardea van vader dat hij vond dat de begeleide omgang wel moest starten.

Cardea onderstreept dat het voor kinderen belangrijk is om met hun beide ouders een ontspannen en veilig contact te hebben. Naar de mening van Cardea is het ook in het belang van kinderen en van het traject omgangsbegeleiding (o.a. de veiligheid van de medewerkers) dat ernstige beschuldigingen van onder andere mishandeling eerst worden onderzocht door een onafhankelijke partij. Op basis van de kennis en jarenlange ervaring van Cardea, is het een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid, dat het ouders die verstrikt zijn geraakt in een twist over de veiligheid niet lukt om met elkaar duurzame afspraken te maken over de omgang. Ook niet met begeleiding van Cardea. RvdK kan de uitspraken van ouders over (on)veiligheid feitelijk onderzoeken, nagaan of

er risico's zijn voor de omgang, nagaan of er hulpverlening noodzakelijk is en advies geven over (begeleide) omgang tussen de vader en de kinderen. Ook kan de Rvdk zorgen voor de aanstelling van een jeugdbeschermer in het kader van een ondertoezichtstelling, die de veiligheid van de kinderen kan monitoren en een regie- en sturingsfunctie heeft ten opzichte van ouders. Deze randvoorwaarden moeten volgens Cardea eerst gerealiseerd worden, voordat het traject omgangsbemiddeling gestart kan worden.

Naar het oordeel van Cardea zou het starten van omgangsbegeleiding met begeleide omgang tussen de kinderen en vader *zonder* de randvoorwaarden van helderheid over de (on)veiligheid en de consequenties hiervan voor verdere of andere hulpverlening, hoogstwaarschijnlijk op meerdere terreinen schade opleveren. Omdat ouders naar alle waarschijnlijkheid na een periode van begeleide omgang geen overeenstemming zullen bereiken over het voortzetten van de omgang, zal er schade ontstaan in de hechting tussen de kinderen en vader en mogelijk ook voor de hechting van de kinderen in het algemeen, als het contact na de begeleiding toch weer verbroken wordt. Ook zal het onderling vertrouwen tussen ouders beschadigd raken bij het mislukken van het traject omgangsbemiddeling. Tot slot zal er meer tijd verloren gaan, als na mislukking van het traject alsnog een onderzoek door de Rvdk gedaan zal moeten worden.

Cardea laat verder nog weten dat zij denken dat de rechter de splitsing in de bemiddeling tussen ouders en de begeleiding van de omgang alleen heeft aangebracht omdat Cardea een wachtlijst had voor het begeleiden van de omgang. In de visie van Cardea zijn beide trajecten niet per definitie aan elkaar verbonden, maar moeten er bij een 'los' traject begeleide omgang, dan wel de juiste voorwaarden aanwezig zijn. In dit geval, waarbij er grote zorgen zijn bij ouders rondom de veiligheid van de kinderen, zijn deze voorwaarden er niet. Het niet starten van de bemiddeling tussen ouders, omdat ouders dit niet wilden/konden, is niet de belangrijkste reden om de begeleide omgang niet op te starten, maar heeft Cardea wel gesterkt in het besluit om eerst de Rvdk onderzoek te laten doen.

3. HET KINDERRECHTELIJK KADER

De klachten worden beoordeeld naar destijds geldende (internationale) wet- en regelgeving, richtlijnen en protocollen.

Op grond van artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag (IVRK) hoort bij elk besluit dat een kind raakt, een belangenafweging te worden gemaakt, waarbij het belang van het kind een eerste overweging is. Het belang van het kind dient te worden onderzocht en vastgesteld en daarna afgewogen te worden tegen andere belangen, zoals bijvoorbeeld de belangen van (een) ouder(s) of een organisatie. De belangen van het kind gaan niet altijd voor, maar hebben wel een zwaarwegend karakter en kunnen dus niet zomaar terzijde worden geschoven. Hoe groter de impact van een besluit op het leven van een kind, hoe meer eisen het kinderrechtenverdrag stelt aan deze afweging. Zo moeten besluiten met een grote impact bij voorkeur in multidisciplinair verband genomen worden.

Om te kunnen bepalen wat in het belang is van het kind, moet er naast alle relevante kinderrechten gekeken worden naar een zevental niet uitputtende elementen. Zo moet altijd in kaart worden gebracht 1) wat de mening van het kind is, 2) wat de identiteit van het kind is, 3) wat het besluit betekent voor het behoud van de gezinsomgeving en het onderhouden van betrekkingen 4) wat het besluit betekent voor de zorg, bescherming en veiligheid van het kind, 5) wat de kwetsbaarheid is van een kind en 6) wat het besluit betekent voor het recht van het kind op gezondheid en 7) op onderwijs. Niet in elke zaak zijn al deze zeven elementen relevant.

Voor de beoordeling van deze klacht zijn de volgende elementen relevant:

1. De identiteit van het kind: de unieke kenmerken en eigenschappen van een kind zoals onder andere leeftijd, gender, cultuur en geloof (artikel 3, 6 en 12);
2. Het behoud van de gezinsomgeving en het onderhouden van betrekkingen; ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding en verzorging van het kind ook nadat zij gescheiden zijn. Elk kind heeft recht om bij zijn ouders op te groeien en om met beide ouders contact te onderhouden, wanneer het van een van de ouders gescheiden leeft, tenzij dit in strijd is met het belang van het kind (artikel 5, 9 en 18).
3. De zorg, bescherming en veiligheid van het kind; het gaat hierbij om het welzijn van het kind in brede zin (artikel 2, 6, 18 en 19).

De integrale tekst van de relevante artikelen is als bijlage opgenomen in dit rapport.

4. BEOORDELING

In dit hoofdstuk wordt de volgende klacht beoordeeld:

Vader klaagt erover dat zijn kinderen geen omgang met hem hebben, omdat Cardea de begeleiding van de omgang niet heeft opgestart.

Eerst wordt in kaart gebracht wat de belangen van Kevin en Ilse waren in deze situatie. Daarna volgt het oordeel en een toelichting.

Belangen van Kevin en Ilse

Nu hun ouders gescheiden zijn, is het voor de ontwikkeling en het welzijn van de tweeling Kevin en Ilse van belang dat zij contact hebben en houden met hun beide ouders. Het contact tussen de tweeling en hun vader dient op een zodanige manier vormgegeven te worden, dat hun recht op zorg en veiligheid gewaarborgd is. Bij elk besluit dat hierover wordt genomen, moet een belangenafweging worden gemaakt. Het belang van Kevin en Ilse dient bij deze afweging voorop te staan en een zwaarwegend gewicht te krijgen.

Oordeel

De Kinderombudsman acht de klacht van de vader, dat zijn kinderen geen omgang met hem hebben omdat Cardea de begeleiding van de omgang niet heeft opgestart, ongegrond.

Toelichting

De Kinderombudsman stelt op basis van het onderzoek vast dat Cardea de begeleide omgang niet heeft opgestart en dat Kevin en Ilse daardoor dus geen omgang met hun vader hebben gehad. Verder stelt de Kinderombudsman vast dat er door verschillende partijen verschillende besluiten zijn genomen, tijdens het proces van bemiddeling en begeleide omgang. Het proces is daarmee moeilijk te volgen. Het helpt daarbij niet dat Cardea de term 'omgangsbegeleiding' hanteert voor zowel bemiddeling tussen ouders als voor begeleiding van de omgang tussen een ouder en hun kind(eren).

Op basis van alle informatie kan de Kinderombudsman desondanks constateren, dat voorafgaand aan de start van het traject omgangsbegeleiding, Cardea in het kader van een ander traject informatie ontving van moeder, waaruit bleek dat vader potentieel een veiligheidsrisico vormde voor moeder, de kinderen en mogelijk ook hun eigen personeel. Cardea heeft de van moeder verkregen informatie niet met vader besproken en gecheckt bij Veilig Thuis. De klacht die vader hierover heeft ingediend, is door de klachtencommissie gegrond verklaard. De Kinderombudsman sluit zich aan bij het oordeel van de klachtencommissie hierover. Het feit dat Cardea eenzijdige informatie van moeder heeft verkregen uit een ander traject en deze niet verifieerde bij of besprak met vader, acht de Kinderombudsman niet zorgvuldig en daarmee niet in het belang van de kinderen.

Cardea stond na ontvangst van de informatie van moeder echter wel voor de taak om een besluit te nemen over het nog te starten traject omgangsbegeleiding. De Kinderombudsman ziet dat Cardea bij het besluit om het traject omgangsbegeleiding niet op te starten een belangenafweging heeft gemaakt. Cardea kwam tot de conclusie dat in het belang van Kevin en Ilse, de RvdK eerst onderzoek moest doen naar de veiligheid van de kinderen bij beide ouders. Op basis daarvan kon de RvdK ook advies aan de rechter geven over de (begeleide) omgang van de kinderen met vader.

De Kinderombudsman kan zich vinden in deze conclusie. De informatie van moeder was niet bekend bij de rechtbank op het moment dat de rechter besloot tot begeleide omgang tussen de kinderen en vader. De rechter heeft deze informatie dus niet mee kunnen wegen bij zijn uitspraak om begeleide omgang tussen de kinderen en hun vader op te leggen. Het is dan ook in het belang van de kinderen, dat na ontvangst van de informatie van moeder er een nieuwe belangenafweging wordt gemaakt voor de begeleide omgang tussen de kinderen en hun vader. Op basis van het kinderrechtenverdrag hebben Ilse en Kevin recht op contact met hun vader, *tenzij* dit in strijd is met hun belang. Het belang van Kevin en Ilse vraagt dat het contact tussen hen en hun vader op een zodanige manier plaatsvindt, dat hun recht op zorg en veiligheid altijd gewaarborgd is. De informatie van moeder zorgde voor ernstige twijfels over deze veiligheid van de kinderen (en moeder en de medewerkers) bij begeleide omgang. Hoewel vader ten onrechte niet geïnformeerd is over deze informatie, rechtvaardigt deze informatie naar het oordeel van de Kinderombudsman wel de heroverweging door Cardea. De Kinderombudsman onderschrijft het besluit van Cardea om eerst een onderzoek naar de veiligheid van de kinderen door de RvdK te verzoeken en dus om de begeleide omgang tussen Kevin en Ilse op dat moment (nog) niet op te starten.

De Kinderombudsman kan zich voorstellen dat de gang van zaken voor vader heel naar is geweest en hem het gevoel heeft gegeven achtergesteld te worden. Met het oog op de belangen van de kinderen oordeelt de Kinderombudsman echter dat de klacht van vader dat zijn kinderen geen omgang met hem hebben, omdat Cardea de begeleiding van de omgang niet heeft opgestart, ongegrond is.

5. CONCLUSIE

De heer Evers heeft geklaagd over Cardea. Op basis van het onderzoek komt de Kinderombudsman tot het oordeel dat de klacht ongegrond is.

Margrite Kalverboer
de Kinderombudsvrouw

BIJLAGE 1: KINDERRECHTELIJK KADER

Relevante artikelen uit IVRK

Artikel 2

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag, eerbiedigen en waarborgen de in het Verdrag beschreven rechten voor ieder kind onder hun rechtsbevoegdheid zonder discriminatie van welke aard ook, ongeacht ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale, etnische of maatschappelijke afkomst, welstand, handicap, geboorte of andere omstandigheid van het kind of van zijn of haar ouder of wettige voogd.

2. De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te waarborgen dat het kind wordt beschermd tegen alle vormen van discriminatie of bestraffing op grond van de omstandigheden of de activiteiten van, de meningen geuit door of de overtuigingen van de ouders, wettige voogden of familieleden van het kind.

Artikel 3

1. Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.

2. De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn of haar ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk voor het kind zijn, en nemen hiertoe alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen.

3. De Staten die partij zijn, waarborgen dat de instellingen, diensten en voorzieningen die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor of de bescherming van kinderen voldoen aan de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde normen, met name ten aanzien van de veiligheid, de gezondheid, het aantal personeelsleden en hun geschiktheid, alsmede bevoegd toezicht.

Artikel 5

De Staten die partij zijn, eerbiedigen de verantwoordelijkheden, rechten en plichten van de ouders of, indien van toepassing, van de leden van de familie in ruimere zin of de gemeenschap al naar gelang het plaatselijk gebruik, van wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk zijn voor het kind, voor het voorzien in passende leiding en begeleiding bij de uitoefening door het kind van de in dit Verdrag erkende rechten, op een wijze die verenigbaar is met de zich ontwikkelende vermogens van het kind.

Artikel 6

1. De Staten die partij zijn, erkennen dat ieder kind het inherente recht op leven heeft.

2. De Staten die partij zijn, waarborgen in de ruimst mogelijke mate de mogelijkheden tot overleven en de ontwikkeling van het kind.

Artikel 9

1. De Staten die partij zijn, waarborgen dat een kind niet wordt gescheiden van zijn of haar ouders tegen hun wil, tenzij de bevoegde autoriteiten, onder voorbehoud van de mogelijkheid van rechterlijke toetsing, in overeenstemming met het toepasselijke recht en de toepasselijke procedures, beslissen dat deze scheiding noodzakelijk is in het belang van het kind. Een dergelijke beslissing kan noodzakelijk zijn in een bepaald geval, zoals wanneer er sprake is van misbruik of verwaarlozing van het kind door de ouders, of wanneer de ouders gescheiden leven en er een beslissing moet worden genomen ten aanzien van de verblijfplaats van het kind.
2. In procedures ingevolge het eerste lid van dit artikel dienen alle betrokken partijen de gelegenheid te krijgen aan de procedures deel te nemen en hun standpunten naar voren te brengen.
3. De Staten die partij zijn, eerbiedigen het recht van het kind dat van een ouder of beide ouders is gescheiden, op regelmatige basis persoonlijke betrekkingen en rechtstreeks contact met beide ouders te onderhouden, tenzij dit in strijd is met het belang van het kind.
4. Indien een dergelijke scheiding voortvloeit uit een maatregel genomen door een Staat die partij is, zoals de inhechtenisneming, gevangenneming, verbanning, deportatie, of uit een maatregel het overlijden ten gevolge hebbend (met inbegrip van overlijden, door welke oorzaak ook, terwijl de betrokkene door de Staat in bewaring wordt gehouden) van één ouder of beide ouders of van het kind, verstrekt die Staat, op verzoek, aan de ouders, aan het kind of, indien van toepassing, aan een ander familielid van het kind de noodzakelijke inlichtingen over waar het afwezige lid van het gezin zich bevindt of waar de afwezige leden van het gezin zich bevinden, tenzij het verstrekken van die inlichtingen het welzijn van het kind zou schaden. De Staten die partij zijn, waarborgen voorts dat het indienen van een dergelijk verzoek op zich geen nadelige gevolgen heeft voor de betrokkene(n).

Artikel 12

1. De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.
2. Hiertoe wordt het kind met name in de gelegenheid gesteld te worden gehoord in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure die het kind betreft, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht.

Artikel 18

1. De Staten die partij zijn, doen alles wat in hun vermogen ligt om de erkenning te verzekeren van het beginsel dat beide ouders de gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Ouders of, al naar gelang het

geval, wettige voogden, hebben de eerste verantwoordelijkheid voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Het belang van het kind is hun allereerste zorg.

2. Om de toepassing van de in dit Verdrag genoemde rechten te waarborgen en te bevorderen, verlenen de Staten die partij zijn passende bijstand aan ouders en wettige voogden bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden die de opvoeding van het kind betreffen, en waarborgen zij de ontwikkeling van instellingen, voorzieningen en diensten voor kinderopvang.

3. De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te waarborgen dat kinderen van werkende ouders recht hebben op gebruikmaking van diensten en voorzieningen voor kinderopvang waarvoor zij in aanmerking komen.

Artikel 19

1. De Staten die partij zijn, nemen alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen en maatregelen op sociaal en opvoedkundig gebied om het kind te beschermen tegen alle vormen van lichamelijk of geestelijk geweld, letsel of misbruik, lichamelijke of geestelijke verwaarlozing of nalatige behandeling, mishandeling of exploitatie, met inbegrip van seksueel misbruik, terwijl het kind onder de hoede is van de ouder(s), wettige voogd(en) of iemand anders die de zorg voor het kind heeft.

2. Deze maatregelen ter bescherming dienen, indien van toepassing, doeltreffende procedures te omvatten voor de invoering van sociale programma's om te voorzien in de nodige ondersteuning van het kind en van degenen die de zorg voor het kind hebben, alsmede procedures voor andere vormen van voorkoming van en voor opsporing, melding, verwijzing, onderzoek, behandeling en follow-up van gevallen van kindermishandeling zoals hierboven beschreven, en, indien van toepassing, voor inschakeling van rechterlijke instanties.

General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1), CRC/C/GC/14, 29 May 2013

In General Comment nummer 14 geeft het Kinderrechtencomité uitleg over de manier waarop beslissingen over kinderen genomen moeten worden. Bij elke beslissing moeten de belangen van een kind bepaald worden en daarna worden afgewogen tegen andere belangen. Uit die afweging volgt de beslissing. Deze beslissing moet vervolgens aan een kind worden verteld en uitgelegd, zeker als de beslissing een andere is dan wat in het belang van het kind zou zijn geweest.

De belangen van het kind kunnen worden bepaald aan de hand van de specifieke omstandigheden, de specifieke eigenschappen en de sociale en culturele context van het kind of de groep kinderen. Het Kinderrechtencomité heeft een lijst opgesteld van zeven, niet uitputtende, elementen die daarbij altijd gecheckt moeten worden. Het gaat om de volgende zeven basiselementen:

- De mening van het kind over de situatie en te nemen beslissing. Het Kinderrechtenverdrag noemt geen leeftijdsgrenzen. Het is afhankelijk van de leeftijd en de ontwikkeling van het kind of een kind om zijn of haar mening gevraagd kan worden. Dat een kind zijn of haar mening moet kunnen geven, betekent niet dat die ook altijd wordt gevolgd. Er wordt een passend gewicht aan gegeven: het is afhankelijk van de leeftijd en ontwikkeling van

het kind hoe zwaar de mening meetelt. Voor de mening van het kind is ook artikel 12 van het Kinderrechtenverdrag belangrijk en General Comment nummer 12: dit General Comment geeft uitleg over artikel 12. Als een kind niet zelf zijn mening kan geven (bijvoorbeeld omdat een gesprek te belastend is of het kind niet beschikbaar is voor een gesprek, of omdat het om een groep kinderen gaat die niet vertegenwoordigd kan worden), dan is het belangrijk om informatie over het kind of groep kinderen en hun mening, wensen en belangen in te winnen via anderen om het kind of de kinderen heen, of via andere documenten.

- De identiteit van het kind. Het gaat om de unieke kenmerken en eigenschappen van een kind en ook om de culturele of religieuze identiteit van een kind. Belangrijke kinderrechten zijn daarvoor artikel 7, 8 en 14 IVRK;
- Behoud van de gezinsomgeving en onderhouden van betrekkingen. Het gezin is volgens het Kinderrechtenverdrag de fundamentele (belangrijkste) maatschappelijke eenheid en de natuurlijke omgeving voor de groei en het welzijn van kinderen. Stabiliteit en continuïteit in de opvoedsituatie maken hier onderdeel van uit. Belangrijke kinderrechten hiervoor zijn artikel 5, 7, 8, 9 en 18 IVRK;
- Zorg, bescherming en veiligheid van het kind. Het gaat om het welzijn van kinderen in brede zin. Enerzijds gaat dit om basisbehoeften op materieel, fysiek, educatief en emotioneel vlak. Anderzijds gaat het om de behoefte aan affectie en veiligheid. Belangrijke kinderrechten zijn artikel 3, 6, 5, 18, 19 IVRK;
- Kwetsbare situatie waarin het kind zich bevindt, waarbij rekening wordt gehouden met de vorm en mate van kwetsbaarheid van elk kind. De mate waarin een kind kwetsbaar is, kan afhangen van de situatie waarin het kind zit in combinatie met de eigenschappen van het kind en kan ook afhangen van de factoren die het kind kwetsbaar maken: een homoseksuele puber is kwetsbaarder op een Islamitische school dan op een openbare school. Een kind kan ook kwetsbaar zijn door de aanwezigheid van risicofactoren (zoals geen stabiele thuissituatie) of slechte ervaringen in het verleden (zoals mishandeling thuis, trauma opgelopen tijdens een vlucht). Belangrijke kinderrechten zijn artikel 2, 22, 23, 30 IVRK;
- Recht van het kind op gezondheid. Het gaat hierbij om het recht op de grootst mogelijke gezondheid. Dit recht is opgenomen in artikel 24 IVRK;
- Recht van het kind op onderwijs. Voor het recht op onderwijs en sociale veiligheid op school zijn belangrijke kinderrechten artikel 19, 28 en 29 IVRK;

Zie voor meer informatie hierover het 4-stappen-plan van de Kinderombudsman op de website www.dekinderombudsman.nl, meer specifiek:

<https://www.dekinderombudsman.nl/toolkit-beste-besluit>